

Wojna obronna 1939

<https://1wrzesnia39.pl/39p/biogramy/8821,Jadwiga-Barthel-de-Weydenthal.html>

19.05.2024, 23:16

Jadwiga Barthel de Weydenthal

Biografia

Jadwiga Bartel de Weydenthal ps. „Brzeska” (22 VIII 1884 – 25 IV 1961), ur. w Bądkowie na Kujawach, córka Anieli z Różańskich. Naukę pobierała w domu, następnie w Paryżu na Sorbonie. Po powrocie do kraju, w latach 1905–1906 a następnie w latach 1916–1919 studiowała na wydziale rzeźby Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie. Od 1921 r. kontynuowała podjętą specjalizację w Akademii Sztuk Pięknych w

Krakowie. Wykształcenie w zakresie rzeźby uzupełniła pod kierunkiem sławnego rzeźbiarza, znawcy sztuk pięknych, prof. Edwarda Wittiga, autora takich dzieł jak: popiersie Józefa Piłsudskiego czy pomnik Juliusza Słowackiego.

W latach 1912–1914 należała do oddziału lwowskiego Polskich Drużyn Strzeleckich. Po wybuchu I wojny światowej, z chwilą zorganizowania Oddziału Żeńskiego POW mianowana zastępczynią komendantki tego oddziału, następnie została kierowniczką sekcji wywiadowczej OŻ POW, której zadaniem było prowadzenie wywiadu wojskowego i politycznego na terenie Warszawy oraz na prowincji. Brała udział, razem ze swoją siostrą Marią, w pracach Oddziału Lotnego Wojsk Polskich. Po wejściu Niemców do Warszawy wzięła udział w organizowaniu Poczty Listów Prywatnych, mającej na celu utrzymywanie łączności z frontem legionowym oraz z terenami okupacji austriackiej. Od lutego 1916 r. do sierpnia 1918 r. pełniła funkcję komendantki OŻ POW. Była również członkiem Zarządu warszawskiego Koła Ligi Kobiet Pogotowia Wojennego. Od marca 1918 r. weszła w skład Komendy Naczelnej POW jako referentka Oddziałów Łączności na terenie okupacji niemieckiej i austriackiej.

W latach dwudziestych Jadwiga Barthel de Weydenthal brała udział w pracy redakcyjnej wydawnictw wspomnień legionowych: *Wierna Służba* i *Służba Ojczyźnie*, w latach trzydziestych w pracach środowiskowej Komisji Odznaczeniowej Krzyża i Medalu Niepodległości (wchodziła ona w skład Głównej Komisji Odznaczeniowej) oraz Honorowego Sądu Kawalerów Krzyża i Medalu Niepodległości. Była przewodniczącą Stowarzyszenia Peowiaczek, a po zorganizowaniu Unii Polskich Związków Obrończyń Ojczyzny (do którego swój akces zgłosiło Stowarzyszenie Peowiaczek) wzięła udział w jej pracach jako sekretarka Prezydium. Organizowała wśród młodzieży koła „Młodego Fidac`u”, osobiście prowadziła takie koło w Warszawie. Przyczyniła się w dużej mierze do wydania w 1939 r. przewodnika po Polsce w języku francuskim *Pologne par Annie et Henri de Monfort* w serii *Les Guides Bleus*. W 1935 r. z polecenia marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej została wybrana na matkę chrzestną statku pasażerskiego „Batory”. We wrześniu 1939 r. uczestniczyła w obronie Warszawy. Pełniła służbę

przy telefonach oraz w służbie sanitarnej, zwożąc rannych żołnierzy WP z przedpola Warszawy. Podczas okupacji zamieszkała z synami swego brata Jerzego (przebywającego w Chinach). Obaj bratankowie należeli do Armii Krajowej. Jadwiga opiekowała się nimi i pomagała w ich pracach aż do ich śmierci. Jeden zginął rozstrzelany przez Niemców w więzieniu w Łowiczu, drugi w czasie akcji oddziału partyzanckiego na południu Polski. II wojna światowa stała się dla niej okresem klęski nie tylko narodowej ale i rodzinnej. Straciła dom rodzinny w Bądkowie i brata Jana, którego Niemcy wywieźli do Mathausen-Gussen, gdzie wkrótce zmarł.

Po wojnie Jadwiga zamieszkała we Włocławku. W miejscowej fabryce porcelany znalazła możliwość wykonywania pracy rzeźbiarskiej w ceramice, co zapewniło jej środki utrzymania. Nie trwało to jednak długo, usunięto ją z fabryki ze względu na ziemiańskie pochodzenie. Wówczas opiekę i schronienie otrzymała od Sióstr Urszulanek z Rybnika Górnośląskiego, wśród których przebywała już jej siostra Maria Beata. Wróciła do rzeźbiarstwa. Dzieła jej do dziś zdobią kaplice SS. w Rybniku i Pokrzywnie Poznańskim – siedzibie jej najmłodszej siostry – również Urszulanki. W ostatnich latach życia była ciężko chora. Zmarła w Rybniku 25 kwietnia 1961 r. i tam została pochowana.

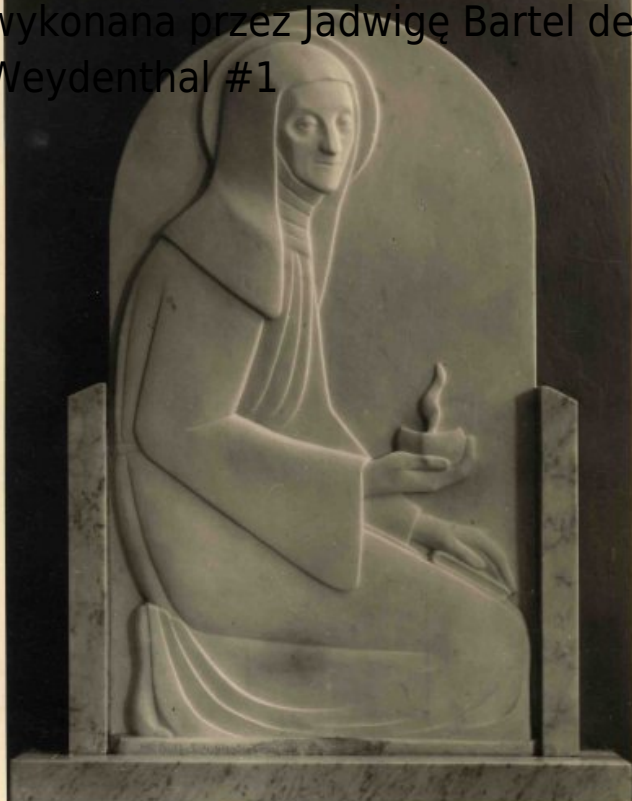
Jadwiga Barthel de Weydenthal była odznaczona: orderem Virtuti Militari V kl., Krzyżem Niepodległości z Mieczami, trzykrotnie Krzyżem Walecznych, odznaką I Brygady „Za wierną służbę” i Krzyżem POW.

Oprac. Anna Eliza Markert

Zdjęcia

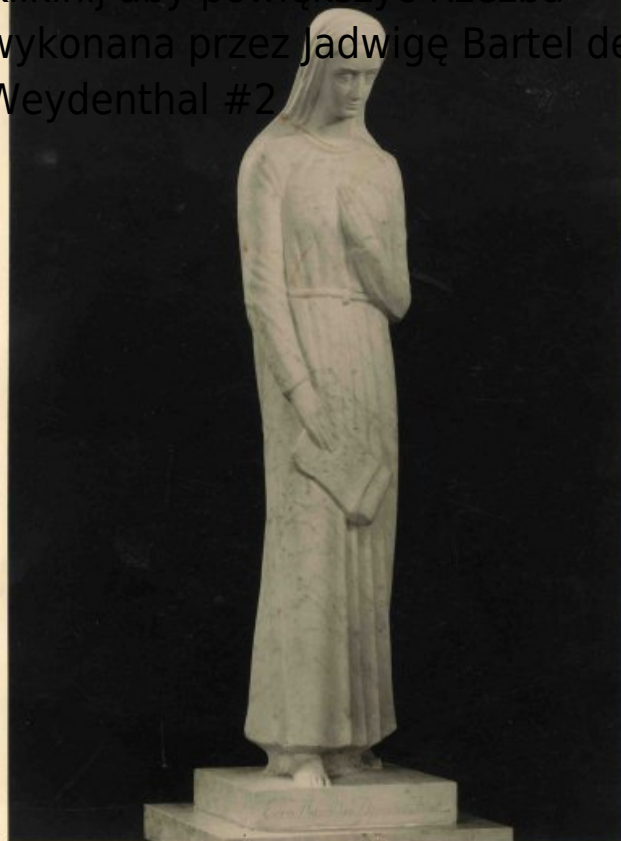
Kliknij aby powiększyć Rzeźba wykonana przez Jadwigę Bartel de Weydenthal #1

Św. Anniela Merici
sculp. J. Bartel de Weydenthal

Rzeźba wykonana przez Jadwigę Bartel de Weydenthal #1

Kliknij aby powiększyć Rzeźba wykonana przez Jadwigę Bartel de Weydenthal #2

"Ecce Ancilla Domini - Fiat..."
sculp. J. Bartel de Weydenthal

Rzeźba wykonana przez Jadwigę Bartel de Weydenthal #2

Kliknij aby powiększyć Jadwiga Barthel de Weydenthal

Jadwiga Barthel de Weydenthal

Kliknij aby powiększyć Wniosek na odznaczenie orderem Virtuti Militari

110

WNIOSEK
na odznaczenie orderem „Virtuti Militari“ w myśl Uchwały Kapituły Tymczasowej z dn. 23. I. 20 r.

1	Stopień	<i>Jadwiga</i>
2	Imię i Nazwisko (wyraźnie pisane)	<i>(Barthel de Weydenthal Jadwiga) m. 175-172 Barthel de Weydenthal Jadwiga</i>
3	Potwierdzenie szawiska podpisem dowódcy	<i>K. L. ...</i>
4	Data wstąpienia do W. P.	<i>Sierpień 1914.</i>

Warszawa, d. 1. 12. 1920 r.

7550
Cet. ...

M. 2. ...

K. L. ...
(Podpis dowódcy dowodzącego wojskiem)

ASPIJANTURA GENERALNA
NA CZELNEGO WOJAKA
L. GZ. *13412*

Wysłano dn. *1920* roku
o ... o ...
Inzynierów

N 600, 500, 20 IV 21, Zakłady Graficzne M. K. Fajek w Warszawie.

Wniosek na odznaczenie orderem Virtuti Militari

Kliknij aby powiększyć
Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
Weydenthal #1

KWESTJONARIUSZ 1827

1. Nazwisko i imię *Jadwiga
Bartel de Weydenthal*

2. Jaki numer orderu wybity na lewej stronie krzyża
7550 Legitymacja Kolejowa
wydane dnia *2/8 33*

3. Dokładny adres obecny: wieś _____
poczta _____ gmina _____
powiat _____ miasto *Nussacum*
Natalińska Str. 7.

4. Data i miejsce urodzenia:
dzień, miesiąc, rok *22. IV. 1891*
wieś, gmina, powiat *padnie wo pow. Naglicicki*

5. Imię ojca *Adrian* imię matki *Amela* z domu *Roińska*

6. Stopień wojskowy, w którym został odznaczony _____

7. Obecnie posiadany stopień:
w rezerwie _____
w stanie spoczynku _____
ewent. inwalidztwo _____

8. Pułk, w którym służył w czasie wojny, względnie oddział, w którym został odznaczony
za udział w walkach: *p.o.w.*

9. Zawód: obecny (środki utrzymania) *art. neibraska*
przed wstąpieniem do wojska _____

Kliknij aby powiększyć
Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
Weydenthal #2

11. Stan rodzinny:
żonaty _____
kawaler *niezamężna*

ile dzieci i w jakim wieku (wymienić imiona i daty urodzenia):
_____

12. Wykształcenie: *szkoła średnia w Kargie, studia w Dorbach,
szkoła sztuk pięknych w Warszawie, studia w Akademii
Szkoly powszechnie, średnie, wyższe (ukończone gdzie i kiedy):
kwalifikacji*

przed wstąpieniem do wojska _____

obecnie _____

13. Czy był ranny: kiedy _____
gdzie: _____

14. Czy pracuje i gdzie *sekretariat Ceis, Fida's, Al. Suwka 29.*
wysokość miesięcznego wynagrodzenia *ładne*

15. Jeżeli niema pracy — to na jaką reflektuje
prace neibraskie

16. Posiadany majątek, jaką wartość przedstawia *deficytowy*

Czy może z niego wyżyć z rodziną *nie*

Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
Weydenthal #1

Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
Weydenthal #2

Kliknij aby powiększyć
 Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
 Weydenthal #3

18. Czy w czasie przed powstaniem Państwa Polskiego pracował w organizacjach niepodległościowych, jak P. P. S., Związek Strzelecki, Drużyny Strzeleckie, P. O. W. i t. p.
 jak długo *od 1912 Drużyny, do końca 1918. p. O. W.*

19. Służba w formacjach polskich przed 11/XI 1918 r.
 oddział, pułk, baon, kompania

20. Czy służył w armii zaborczej w czasie wojny światowej, w której i jak długo:

21. Czy pracuje obecnie w organizacjach P. W. i społecznych:
 gdzie *p. O. W.; Zw. Drużynowe; Fidae Łódzki.*
 piastowane stanowisko *przewodnicząca Stow. powiat. Gen. Sekr. Kois. Fidae.*

22. Ewentualnie uwagi i prośby kawalera orderu „Virtuti Militari”:

Kliknij aby powiększyć
 Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
 Weydenthal #4

18. Czy w czasie przed powstaniem Państwa Polskiego pracował w organizacjach niepodległościowych, jak P. P. S., Związek Strzelecki, Drużyny Strzeleckie, P. O. W. i t. p.
 jak długo *od 1912 Drużyny, do końca 1918. p. O. W.*

19. Służba w formacjach polskich przed 11/XI 1918 r.
 oddział, pułk, baon, kompania

20. Czy służył w armii zaborczej w czasie wojny światowej, w której i jak długo:

21. Czy pracuje obecnie w organizacjach P. W. i społecznych:
 gdzie *p. O. W.; Zw. Drużynowe; Fidae Łódzki.*
 piastowane stanowisko *przewodnicząca Stow. powiat. Gen. Sekr. Kois. Fidae.*

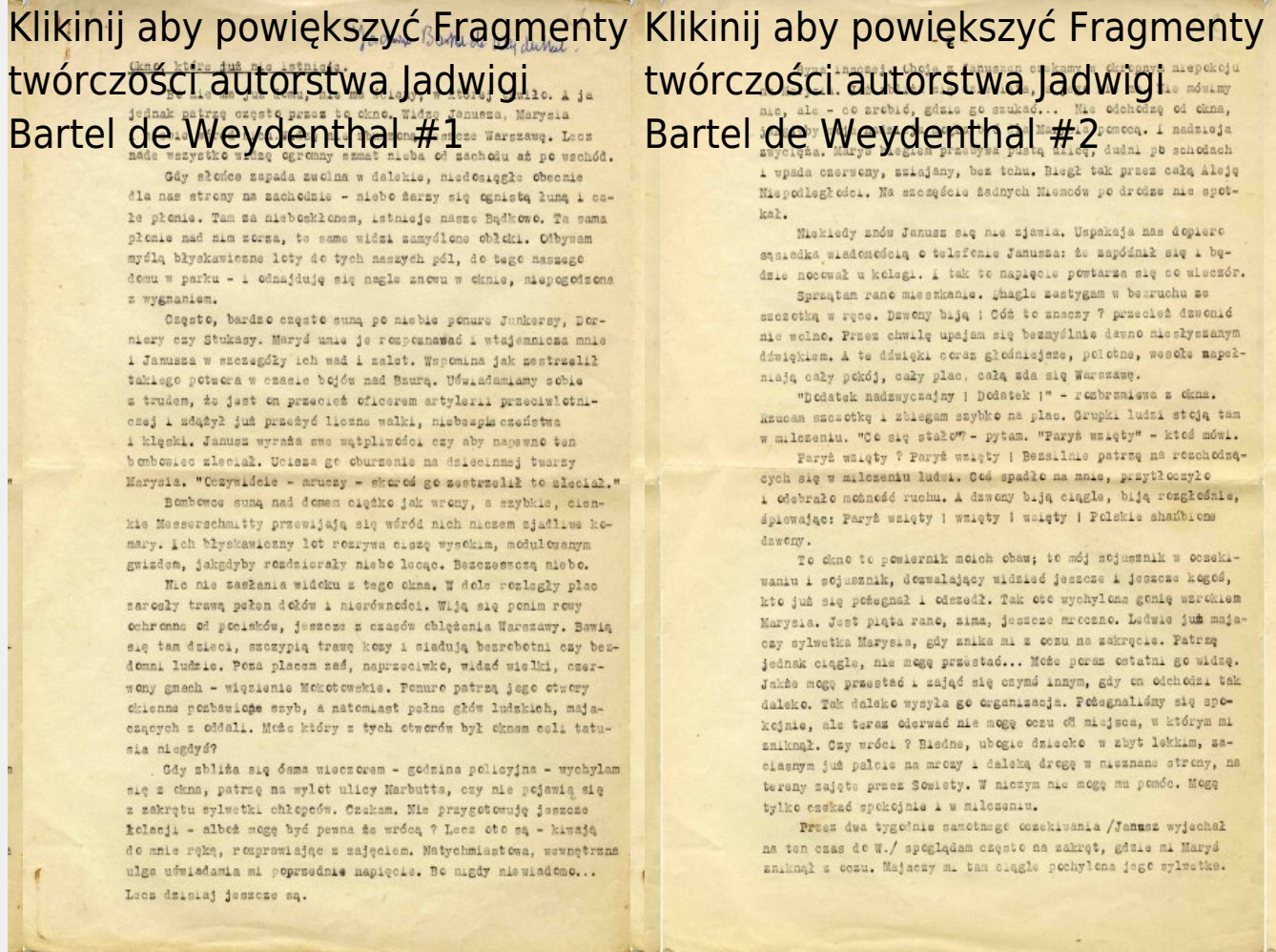
22. Ewentualnie uwagi i prośby kawalera orderu „Virtuti Militari”:

6	Czy ranny lub zabity przy akcji od. rebr. 5	
7	Obecny przydział wymiennego	<i>Harna</i>
8	Wniosek na stopień orderu	<i>V. klasy</i>

Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
 Weydenthal #3

Kwestjonariusz Jadwigi Bartel de
 Weydenthal #4

Kliknij aby powiększyć Fragmenty twórczości autorstwa Jadwigi Bartel de Weydenthal #1

Kliknij aby powiększyć Fragmenty twórczości autorstwa Jadwigi Bartel de Weydenthal #2

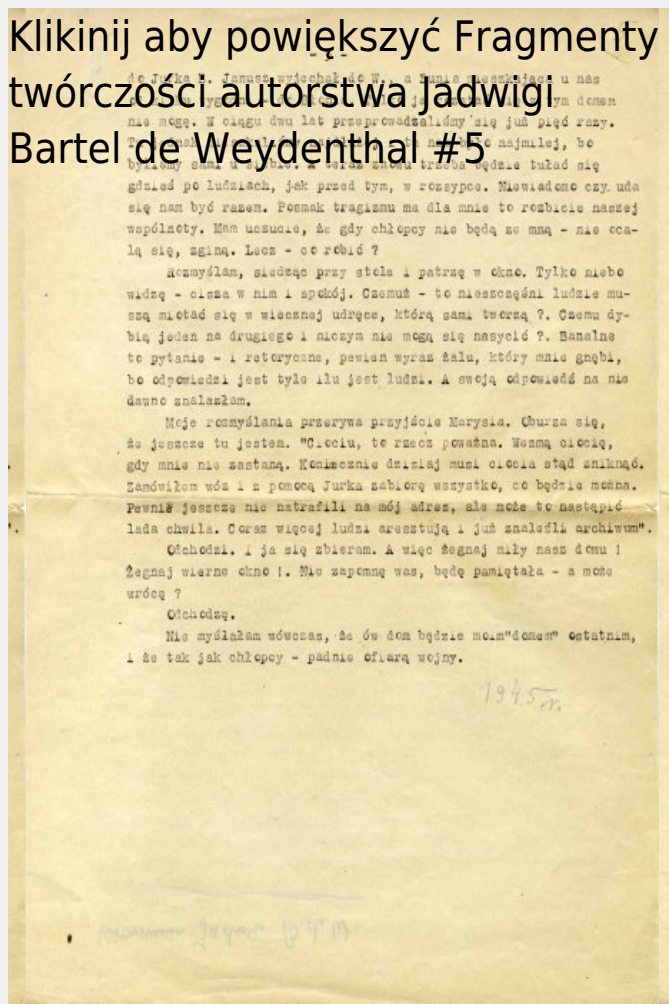
Fragmenty twórczości autorstwa Jadwigi Bartel de Weydenthal #1

Fragmenty twórczości autorstwa Jadwigi Bartel de Weydenthal #2

Kliknij aby powiększyć Fragmenty twórczości autorstwa Jadwigi Bartel de Weydenthal #5

Fragmenty twórczości autorstwa Jadwigi Bartel de Weydenthal #5

Podziel się:

Drukuj:

[Drukuj tą stronę](#)

[Generuj PDF z tej strony](#)